

Gülenay BÖREKÇİ

gborekci@htgazete.com.tr
0212 313 67 11

Çocuklara sorgulamanın hazzını öğreten Çıtır Çıtır Felsefe serisinin 25'inci kitabı "İnanmak ve Bilmek" çıktı. Bu vesileyle serinin yaratıcısı **Brigitte Labbé**'yle konuştuk

Çıtır Çıtır Felsefe serisi Günışığı Kitaplığı'ndan çıkmaktadır.

'Sevgi... Asıl mesele hep o değil mi zaten?'

■ Felsefenin faydası nedir? Onsuza yaşayabilir miyiz?

Felsefenin bize faydalı olduğunu söyleyebilmemiz için, daha iyi bir şekilde yaşamamıza yardımcı olması gerekir. Sokrates, yani felsefenin babası, Atina sokaklarında ne yapıyordu sizce? Söyleyeyim, insanların yeniden doğmalarını sağlıyordu.

■ Yeniden doğmaları derken... Zihinsel olarak özgürleşmelerine yardım ediyordu.

■ Lütfen yeniden bir çocuk olduğunuzu düşünerek yanıtlayın: Bir çocuğu en çok mutlu eden şey nedir?

Saygı ve sevgi. Çocuğa saygı duyabilmek için yetişkin bireyin kendisini çocuğun yerine koyabilmesi gerekir. Onunla tam aynı yere. Çok uzaktadır ya da fazla yakınında durmaktan söz etmiyorum. Sevmekse... Ah, asıl mesele hep o değil mi zaten?

Çocuklara çıtır çıtır felsefe dersleri

Fransa'daki reklam ajansı Saatchi & Saatchi'nin ortaklarından Brigitte Labbé yıllar önce sıkıttan patlamak üzereyken Paris'te Sorbonne Üniversitesi'nde felsefe eğitimine başlamıştı. Daha sonra çalışmalarını, karışık felsefi kavramları çocuklara aktarmak üzerine yoğunlaştırdı ve ortaya zıt kavramların sorgulandığı Çıtır Çıtır Felsefe dizisi çıktı.

Diziyi ilk günden beri takip eden biri olarak ben de Brigitte Labbé'nin, felsefeci Michel Puech danışmanlığında kaleme aldığı Çıtır Çıtır Felsefe kitaplarının hayranlarından biriyim. O yüzden geçen hafta ülkemize gelen Labbé'yle bu zihin açıcı ve çok eğlenceli diziyeye dair bir röportaj yaptım. Okullarda, kütüphanelerde ve kafelerde, çikolata, kurabiye ve şeker eşliğinde çocuklar için "Çıtır Çıtır Felsefe Günleri" düzenleyip tartışmalar yapan Labbé gerçek hayatta da dünya tatlısı bir kadındı. Onunla felsefeyi, hayatı, çocukları konuştuk...

■ **Nasıl bir çocuksunuz; meraklı, utangaç, mutlu?**

Felsefenin bana öğrettiği en önemli şey, insanları tanımlı kutulara hapsedemektir. Hele çocukları... O yüzden sorunuza şöyle cevaplayabilirim: Umarım çocukken, o söylediğiniz sıfatların hepsine, hiçbirine zarar vermeden sahip olabilmisimdir!

■ **Çocukken yetişkin meselelerini anlamak için yol gösterici bir ışığa ihtiyaç duyduunuz mu? Mesela Çıtır Çıtır Felsefe'ye...**

Çocuklar için bu konu neden "anlamakta zorlandıkları yetişkin meseleleri" olsun ki? Çocukluğumu taşrada küçük bir kasabada geçirdim. Bisiklet sürerek, top oynayarak... Zihninizde dertsiz tasasız bir yaşam canlanmasın, benim de kendime göre dertlerim vardı. Ciddi "çocukluk" dertleriydi bunlar. Çocuk olmanın kendisinden kaynaklı dertler... Arkadaşlarla kavgalar. Oğlan meseleleri. Karnedeki kırık notlar. Ev ödevi azabı. Anne babaların yaptıkları haksızlıklar, kardeşlerle

Brigitte Labbé

bitmeyen didişmeler... Bedensel tasalar, dış görünüşle ilgili saplantılar. Başarılar, başarısızlıklar. Zenginlik ve fakirlik konusunda hissedilen kafa karışıklığı... Keske o zamanlar bana yardım edecek Çıtır Çıtır Felsefe türünde kitaplar olsaydı. Bunu hakikaten çok isterdim.

HANGİSİ DAHA İYİ BİR OKULDUR: SORBONNE MU, YAŞAM MI?

■ **Peki şimdiki tecrübenizle cevap verin: Felsefe konusunda hangisinin daha iyi bir okul olduğunu düşünüyorsunuz, Sorbonne mu, yaşam mı?**

Cevap tam da sorunuzun içinde saklı: İkisi de... Hayat olmadan Sorbonne, salt akademik bir derstir. Tek başına sadece akademik ortamlarda parlamaz sağlar. Öte yandan, düşünceden, sorgulamadan yoksun bir yaşam da önüne ilk geleni takip eden bir sürünün üyesi olmaktan öte geçmemek anlamına gelir.

■ **O halde felsefeyle hayatı birleştiren Çıtır Çıtır Felsefe'yi konuşmaya başlayabiliriz... Gerçi söylediğiniz gibi, bu ikisi zaten ne zaman ayrıldı ki? Her neyse, önce şu: Yeni tanıştığımız birine, Çıtır Çıtır Felsefe dizisini nasıl anlatırsınız?**

Düşüncenin inşasında kullanılacak bir alet çantası.

■ **Reklamcı olarak çalışmayı bırakıp neden aşk, kıskançlık, şiddet, eşitlik,**

ölüm ve politika gibi çok önemli meseleler üzerine yazmaya başladınız?

Şimdi 43'üncü kitap için kapandım. "İş kadını" olmaktan vazgeçmemi sağlayan, yaptığım işi "anlamsız" bulmaya başlamamı. O işi niçin yaptığımı anlamıyor, kendime bunu sorduğumda da bir cevap alamıyordum. Felsefe derslerine başlayınca, sorduğum sorular çeşitlendi. Kendimi daha çok sorgulamaya, daha önce açmadığım pencereleri cesaretle açmaya koyuldum. Ondan sonra da artık hiçbir şey eskisi gibi olmadı.

■ **Bunlar sizin Sorbonne yıllarınız...**

Evet. Benim için sonraki aşama, yaşadığım bu hayranlığı tam da felsefeye teşne bir yaşın üyelerine, gençlere aktarmak olacaktı.

■ **Neden gençler ve çocuklar?**

Çünkü tam da sorgulamaya yarıncılar. Amacım, "armut piş ağzıma düş" şeklindeki hazır cevaplarla onların sorgulama süreçlerini sekteye uğratmadan düşüncelerine yol vermek, cevaplara gidecek yönleri onlarla birlikte bulmak... Tabii bunun için öncelikle, genellikle hep yaptığımızın tam aksine cesaret etmemiz gerekiyor.

■ **Neye cesaret edeceğiz?**

"Bilmiyorum" demeye. Çocukların sorularına, her şeyi bilen yetişkinler gibi yaklaşmamaya ve bize giydirilmiş bu rolden bir an önce kurtulmaya... Bilmeyen ve merak eden yetişkinlere dönüşüp çocuklarla birlikte başka maceralara atılmaya... "Haydi, birlikte öğrenelim" diyebilmeye... Her neyse, anlayacağınız, zihni kurcalayan soruları yaşam-ölüm, adalet-haksızlık, iyilik-kötülük gibi zıt kavramlar üzerine en çok soru soran kitleye, yani çocuklara sormaya karar verdim. Onlara bir "cevaplar kataloğu" sunmak yerine sorularına destek olacak bir "alet çantası" ürettim. Sorularını ve düşüncelerini adım adım ilerletmelerinde; kendilerini özgür, eleştirel, zihinleri açık bireyler olarak inşa etmelerinde yardımcı olmaya çalıştım.

'Yetişkinlere, çocuk kitabı kılığında felsefe'

■ **Diziyi yazarken en zor ve en keyifli olan şey neydi?**

Diziyi yazma serüvenim hâlâ sürdüğünden, keyif devam ediyor. Ama bence en zoru, 8-9 yaş ve üzeri çocuklar tarafından anlaşılabilir bir dilde yazmak ve ilgiyi hep yüksek tutabilmek. Bir de fikirlerin özünü ve yoğunluğunu yitirmeden, onları basitçe ifade edebilmek. Basitçe ama basitliğe kaçmadan.

■ **Çocukların tepkileri ve yetişkinlerin tepkileri nasıldı?**

Keske siz sorabilseydiniz onlara! Benim kendimce farkına vardığım şey, çocukların bu konularla ne kadar ilgili oldukları.

Dahası bu konulardan söz eden yetişkinlerin de aynı tutkuyu sergiledikleri. Bunu sağlayan, felsefi düşüncenin ta kendisi. Sanırım, felsefe, çocukları da yetişkinleri de büyütüyor, çünkü ufuklarını açıyor, yaşadıkları hayatın bir kereliğine ve geri dönüşsüz bir şekilde planlanmadığını, tam tersine her şeyin durmaksızın değişip dönüştüğünü gösteriyor. Kitaplarını yetişkinler de okuyor.

"Yetişkinlere, çocuk kitabı kılığında felsefe" demişti bir felsefe öğretmeni. Yetişkinlerin de felsefeye yakınlaşmasına, felsefe okumaya cesaret etmesine vesile oldukları için sanırım...

'Rutinlerden nefret ederim'

■ **Çocukken ilk aşık olduğunuz kitap hangisiydi?**

Red Kit.

■ **Peki en sevdiğiniz roman karakterleri?**

Dalton Kardeşler...

■ **Nerede yazarsınız?**

Her yerde. Kafede, evimde... Nasılsa bilgisayarım var, istediğim her yerde çalışabilirim.

■ **Tipik bir yazma gününüzü anlatır mısınız?**

Küçük kızım okula gidince, ilk iş evdeki çalışma masama

kuruluyor ve başlıyorum yazmaya. Sabahları, tercihen de yalnız kaldığımda daha iyi yazıyorum galiba.

■ **Özel yazma rutininiz? Amanın, hayır! Rutinlerden nefret ederim.**

■ **Yazarken ne tür müzik dinlersiniz?**

Dinlediğim müzik, özellikle eşim müzisyen Wassim Soubra'nın piyanosudur. Biliyorsunuz kendisi besteci ve o da benim gibi evde çalışıyor.